



Žďárky

Kraj: Královéhradecký

Správní obvod: Náchod

Nadmořská výška: 397 m n. m.

Počet obyvatel: 591

Adresa URL: www.obeczdarky.cz

Okres: Náchod

GPS souřadnice: 50.468946N, 16.227822E

První pís. zmínka: 1415 (609 let)

PSČ: 549 37

Historie obce Žďárky

Název naší obce má svůj původ v období, kdy se zde tzv. "žďářilo" - vypalovalo dřevěné uhlí.

První písemná zmínka o Žďárkách pochází již z roku 1415. Od svých počátků až do roku 1848 byly součástí náchodského panství.

Zdejší obyvatelé se převážně živil jako domácí tkalci, drobní zemědělci a nádeníci. Významným momentem v rozvoji obce bylo otevření kamenouhelného "Vilemínina dolu". Zde se uhlí dobývalo již v 18. století a podle písemných dokladů se mimo jiné vozilo i k vypalování cihel na stavbu Josefovské pevnosti. V roce 1794 měly Žďárky 60 domů a 395 obyvatel. V roce 1836 přepustili náchodské panství právo k dolování hronovskému faráři p. Josefu Regnerovi (p. Havlovický z Jiráskovy kroniky "U nás"). Později převzalo dolování opět náchodské panství a v roce 1846 byla těžba uhlí z neznámé příčiny zastavena.

Po osmileté přestávce byly doly zakoupeny společností Mirošov- Libušín- Svatoňovickou, byly velkým nákladem upraveny a dolovalo se až do června roku 1903, kdy byla těžba z důvodu nerentability zastavena. Dolovací či kutací právo bylo ohlášeno a zakoupeno dolovací společností v Žacléři. Na přelomu 19. a 20. století pracovalo v dolech asi 100 horníků a denní těžba se pohybovala od 450 do 600 metrických centů. V roce 1907 odkoupil doly továrník ze Dvora Králové Gustav Deutsch a to za 58 tisíc korun. Ještě v tomto roce byl zasypaný důl odkryt, vyčištěn a bylo započato s dolováním. V roce 1908 byl důl elektrifikován.

Těžbu nezastavila ani první světová válka, horníci byli osvobozeni od vojenské služby a těžba pokračovala až do roku 1923. V tomto roce byly pozemky i budovy prodány panu Kábrtovi, který objekty dále prodal k vybourání. Komín strojovny byl položen 22. února 1925.

Významnou kapitolu v životě obce, spojenou s dolováním uhlí, v současnosti připomíná jednak památník se soškou p. Marie a dále v nedávné době rekonstruovaná správní budova, kde je od jara do podzimu otevřena stylová restaurace. V období největšího rozmachu dolování uhlí měla obec Žďárky téměř 1 tisíc obyvatel.

Žďárky mají i své významné rodáky. Přední místo zde zauímají textilní podnikatelé z období první republiky- Josef a Cyril Bartoňové, kteří byli potomky Václava Bartoně, který se do Žďárek přišel v roce 1762. Josef Bartoň - Dobení byl velkým příznivcem své rodné obce, pravidelně dotoval provoz místní knihovny a hradil náklady na další studium nejlepšímu žákovi zdejší školy.

Za zmínku stojí i skutečnost, že Žďárky vždy věnovaly pozornost vzdělávání mladé generace a trojtřídní škola, ve které se po řadě rekonstrukcí vyučuje dodnes, byla postavena již v roce 1877.

